

Victoria 1909 -1912

Victoria op bezoek in Tiel omstreeks 1910. De spelers van Victoria samen met hun tegenstander gefotografeerd op een voetbalveld nabij de omwalling van Tiel. Vermoedelijke tegenstander is het Tielse Vriendenschaar! De linker groep op de foto is Victoria. Speler staande derde van links is vermoedelijk J. Stam, vierde van links is vermoedelijk lange Willem Vink. Zittend geheel links is vermoedelijk C. Kok.

Victoria in de U.P.V.B.

Na de viering van het eenjarig bestaan, na afloop van het seizoen 1908/09, besloot Victoria de Brabantse Voetbalbond te verlaten. Victoria sloot zich aan bij de Utrechtse Provinciale Voetbal Bond (UPVB). Waarom Victoria de overstap van de ene naar de andere provinciale voetbalbond maakte, konden we niet achterhalen. Het was in die tijd in ieder geval heel gemakkelijk om je als club jaar in jaar uit aan te melden bij welke bond dan ook. En het wemelde in die tijd van provinciale en plaatselijke voetbalbonden. Er was in die tijd al wel een link met de nationale Nederlandsche Voetbalbond (NVB). Er was bijvoorbeeld een promotie-degradatieregeling, waardoor je van een regionale voetbalbond kon promoveren naar de Nederlandsche Voetbalbond en omgekeerd kon degraderen. En de ledenlijsten van

de verenigingen in deze onderbonden werden gecontroleerd door de Nederlandsche Voetbalbond om te zien of er bijvoorbeeld geen door de NVB geroyeerde spelers waren ondergedoken bij een club in een regionale bond.

De officiële mededelingen van de UPVB zijn te vinden in het tijdschrift Het Sportblad waarin ook de Nederlandsche Voetbalbond publiceerde. Het Sportblad werd in 1888 opgericht door Pim Mulier, degene die het voetbal vanuit Engeland importeerde naar Nederland. In het Sportblad vind je uitgebreide informatie over de Nederlandsche Voetbalbond en de wedstrijden die er gespeeld werden. Er was ook ruimschoots aandacht voor het voetbal in Engeland en in België. En dan natuurlijk van provinciale en stedelijke voetbalbonden. Maar je vindt er ook berichten over cricket in binnen- en buitenland, toentertijd een zeer populaire sport.

Het Sportblad was ook het officieel orgaan van de Atletiekunie en van de Zwembond. Het Sportblad was min of meer de evenknie van het tijdschrift De Sportkroniek waarin onder meer officiële mededelingen van de Brabantsche Voetbalbond stonden. De overgang van Victoria naar de UPVB betekende ook dat we voor onderzoek moesten 'overschakelen' naar Het Sportblad.

Een andere naam voor Victoria?

Terwijl in de Culemborgsche Courant melding werd gemaakt van wedstrijden van Victoria, konden we Victoria aanvankelijk niet in Het Sportblad terugvinden. Tot ons oog in Het Sportblad viel op een Culemborgse club die zich voor de UPVB had ingeschreven onder de naam '*C.F.C. Culemborg*' ofwel de *Culemborgsche Football Club Culemborg* (Het Sportblad 16 september 1909). Voor de competitie werd CFC ingedeeld in de 2e klasse C (Het Sportblad 30 september 1909; later gecorrigeerd 2e klasse B). In Het Sportblad van 7 oktober 1909 werd de routebeschrijving vanaf het station in Culemborg naar het veld aan de overkant van de Lek gegeven: *Stationsweg, Westersingel, Pijssestraat, Varkensmarkt, Tollenstraat, Havendijk, Veerweg en daarna de Lek over*. Elftallen reisden toen naar uitwedstrijden met de trein en/of de fiets.

Vergelijking tussen de voetbalberichten in de Culemborgsche Courant en voetbaluitslagen in Het Sportblad maakte duidelijk dat CFC niks anders was dan ons eigen Victoria. En dan rijst de vraag: waarom CFC in de UPVB, terwijl we officieel opgericht zijn als Victoria? We kunnen geen andere verklaring geven dan dat de Utrechtse Voetbalbond niet toestond dat er gelijke clubnamen in omloop waren. En er was al een Victoria in de UPVB, zij het Victoria 2 uit Hilversum. Het eerste elftal van dit Victoria speelde zelf in de 'grote' Nederlandsche Voetbal Bond(NVB).

Als dit zo is dan hebben we hier een eerdere versie te pakken van de 'gedwongen' naamsverandering van Victoria in Vriendenschaar in 1915 bij toetreding van onze vereniging tot de Nederlandsche Voetbal Bond. Toen werd onze vereniging verplicht tot

naamsverandering, omdat Victoria Hilversum al in de NVB speelde. Victoria uit Hilversum zat ons in 1909 kennelijk ook al min of meer dwars!

Het seizoen 1909/10

Voor zover we hebben kunnen nagaan, heeft Victoria of CFC in het seizoen 1909 vrijwel uitsluitend officiële wedstrijden gespeeld. Wat de Culemborgsche Courant aan voetbalnieuws geeft, heeft voor het overgrote merendeel betrekking op wedstrijden georganiseerd door de UPVB.

Competitiewedstrijden

Victoria alias CFC werd ingedeeld bij de volgende elftallen in de 2e klasse B: Ares uit Utrecht, DOS 2 uit Utrecht, Genie VV uit Utrecht, Velocitas uit Hilversum, Velox uit Utrecht en Victoria 2 uit Hilversum. Genie VV was, zoals de naam 'genie' aangeeft, een elftal van militairen, in dit geval gelegerd in een van de kazernes in Utrecht. Genie VV (of GVV) werd in september 1908 opgericht. Dat de vereniging in november 1914 werd opgeheven heeft een logische verklaring: de opgelopen spanningen vanwege de uitgebroken Eerste Wereldoorlog en de mobilisatie van militairen (Nederland bleef overigens 'neutraal' en nam niet deel aan oorlogshandelingen).

De competitie in de 2e klasse B had een onregelmatig verloop. In een volledige competitie van zeven teams worden normaliter $6 \times 6 = 36$ wedstrijden gespeeld. Echter bij acht van de 36 wedstrijden kwam de tegenstander niet opdagen. Victoria (CFC) kwam zelf twee keer niet opdagen bij uitwedstrijden en twee tegenstanders kwamen niet bij Victoria op bezoek. Dat kan in veel gevallen 'overmacht' zijn geweest, vanwege problemen met vervoer (alleen de trein of de fiets) en met weersomstandigheden.

Een elftal dat niet kwam opdagen bij een wedstrijd kreeg een reglementaire nederlaag van 5-0 of zelfs hoger aan de broek.

Een van de deelnemers aan de competitie 1909/10 in de 2e klasse B, Velocitas, hield er midden in het seizoen mee op, wat nog eens tot zes niet gespeelde wedstrijden in deze klasse leidde en het ongeldig verklaren van wedstrijden die al door Velocitas waren gespeeld.

Dit waren de competitiewedstrijden van CFC (Victoria):

3 oktober 1909	Velox - CFC	5-1
10 oktober 1909	CFC - Ares	1-6
17 oktober 1909	Velocitas - CFC	1-7
31 oktober 1909	DOS 2 - CFC	4-2
7 november 1909	CFC – GVV	1-2
14 november 1909	Victoria 2 -CFC	6-0 niet opkomen CFC
16 januari 1910	CFC - Velox	2-4
23 januari 1910	GVV - CFC	4-1
6 februari 1910	Ares - CFC	6-0 niet opkomen CFC
10 maart 1910	CFC – Victoria 2	5-0 niet opkomen Victoria 2
3 april 1910	CFC – DOS 2	5-0 niet opkomen DOS2
Geen datum	CFC - Velocitas	Niet gespeeld

Feitelijk eindigde de competitie voor CFC (Victoria) al op 23 januari 1910. In de wedstrijden erna kwam CFC Victoria zelf niet opdagen of de tegenstander verscheen niet.

Eindstand van de competitie:

	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	doelsaldo
Velox	9	7	2	0	16	29-9
DOS 2	10	7	1	2	15	22-10
Ares	10	5	1	4	11	23-22
Victoria 2	10	4	1	5	9	22-24
GVV	9	2	1	6	5	15-27
CFC (Victoria)	10	2	0	8	4	18-37

In de eindstand zijn de niet gespeelde, maar wel reglementaire uitslagen verwerkt. De uitslagen van Velocitas zijn, vanwege voortijdig stoppen, niet in de eindstand opgenomen. De wedstrijd van Ares – DOS 2 is genoteerd als een niet gespeelde wedstrijd wegens niet opkomen van Ares. Op de laatste speeldag van de competitie meldde Ares echter dat de vereniging was opgeheven en de wedstrijd niet meer gespeeld kon worden. De UPVB besloot tot een 0-5 reglementaire nederlaag. Op de keper beschouwd heeft CFC (Victoria) alle gespeelde wedstrijden verloren.

Medaillewedstrijden

De UPVB organiseerde in de loop van het seizoen medaillewedstrijden, een soort bekercompetitie, waarbij alle elftallen van hetzelfde niveau binnen de UPVB door loting tegen elkaar uitkwamen. De winnaars van de wedstrijden gingen naar de volgende ronde.

In de eerste ronde op zondag 13 maart 1910 moest Victoria uit spelen tegen tweedeklasser BVC 2 uit De Bilt. Victoria trok met 1-2 de winst naar zich toe. De volgende medaillewedstrijd was thuis op zondag 17 maart 1910 tegen tweedeklasser Minerva uit Utrecht. Victoria weerde zich goed tegen Minerva. Een kwartier voor het einde maakte Minerva echter de winnende treffer. Uitslag 0-1.

Tweede elftal

We vonden in de Tielsche Courant een bericht over een wedstrijd van het tweede elftal van Victoria tegen Wilhelmina uit Tiel gespeeld op 25 oktober 1909. Of Wilhelmina een officiële voetbalclub was, of niet, weten we niet. In ieder geval won Victoria 2 met 5-1. Met de rust was het nog 1-1. En dan eindigt de Tielsche Courant met: *‘Naar de meening van de “Wilhelmina” leden was de scheidsrechter niet berekend voor zijn taak’.*

Het seizoen 1910/11

Victoria schreef zich opnieuw in voor de competitie bij de UPVB, weer toegelaten onder de naam CFC Culemborg. Secretaris van onze vereniging was Teunis van Vugt Pijssestraat Culemborg (UPVB 22 september 1910) en vanaf december R(Rie) Ulrich, Westersingel, Culemborg (UPVB 22 december 1910). De competitieleider van UPVB beklagde zich in het laatste UPVB-bericht : *‘Daar ik nu reeds meer dan 30 maal eene verandering van secr. te noteeren had, gedurende de enkele maanden, dat dit seizoen loopt, meen ik er bij de betreffende vereen. wel op te mogen aandringen, dat men personen voor deze functie kiest, die het langer dan een veertien daag uithouden. Al deze wijzigingen leiden tot groote verwarring, onbekendheid met het reglement en onnodige boeten, terwijl men mij daardoor voortdurend blijft lastig vallen met vragen, welke vermeden zouden kunnen worden.’*

De route om van het station te Culemborg het veld van Victoria te bereiken werd nu als volgt beschreven (UPVB 20 oktober 1910): *‘Stationsweg, Singel, Pijssestraat, Varkensmarkt, Groote Markt, Tollenstraat, Havendijk, daarna overvaren.’* De kleegelegheid zou bij het *café J. van Beuskom* zijn aan de Westersingel (officieel Café Billard J.A. van Beusekom).

Competitiewedstrijden

Victoria werd dit keer ingedeeld in de 2e klasse B met als tegenstanders Minerva, Hercules IV, Kampong III, SFC II en DOO, alle uit Utrecht alsmede BVC II uit De Bilt. DOO zou vervolgens uit deze indeling verdwijnen en ZVV II uit Zeist en Quick II uit Amersfoort werden toegevoegd.

Victoria speelde de volgende competitiewedstrijden:

25 september 1910	Minerva - CFC	5-0 wegens niet opkomen CFC
2 oktober 1910	CFC – ZVV II	1-6
16 oktober 1910	CFC – BVC II	5-0
23 oktober 1910	CFC – Hercules IV	2-1
30 oktober 1910	SFC II- CFC	4-0
6 november 1910	CFC – Kampong III	7-0 wegens niet opkomen Kampong III
27 november 1910	Quick II - CFC	2-4

Victoria (CFC) kreeg een boete van 1 gulden en 50 cent wegens het onterecht meespelen van M. Deenik in de uitwedstrijd tegen SFC II. Een zelfde boete vanwege deelname van M. Deenik in de uitwedstrijd tegen Quick II. Vermoedelijk is hier sprake van Maas Deenik die in de periode 1922 tot 1954 jarenlang deel zou uitmaken van het verenigingsbestuur van Vriendenschaar.

In de berichtgeving van het UPVB in het Sportblad van 5 januari 1911 lezen we: *‘CFC te Culemborg werd voorloopig vrijgesteld van de door haar te spelen wedstrijden, in afwachting van de door haar te betalen gelden aan den bond, waarna terugtrekking zal worden toegestaan.’*

Feitelijk betekende het dat Victoria (CFC) uit de competitie van het seizoen 1910/11 stapte en niet meer in competitiewedstrijden zou uitkomen.

De eindstand in de 2e klasse B, maar zonder CFC, werd:

	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	doelsaldo
Minerva	12	11	0	1	22	55-5
SFC II	12	10	1	1	21	47-8
Hercules IV	12	6	1	5	13	36-28
Kampong III	12	4	1	7	9	23-29
ZVV II	12	4	0	8	8	26-40
BVC II	12	3	1	8	7	19-47
Quick II	12	2	0	10	4	5 - 44

In het seizoen 1909 -1910 was Victoria op de laatste plaats geëindigd. Met de terugtrekking van onze vereniging in het seizoen 1910-11 werd het voorgaande seizoen nog in negatieve zin overtroffen.

Vriendschappelijke wedstrijden

Victoria bleef wel voetballen, maar dan wel vriendschappelijk. We vonden in de Culemborgsche Courant dat er op 2 april 1911 in Culemborg een wedstrijd plaatsvond tussen Victoria en het tweede elftal van Zaltbommel. Uitslag 1-0 voor Victoria. Op 9 juli 1911 zou er een wedstrijd worden gespeeld tussen de plaatsgenoten Victoria en Willhemina. In die tijd werden méér clubjes in Culemborg opgericht. Wilhelmina was er een van. Deze club heeft niet lang bestaan (vermoedelijk opgeheven in 1915). Van de wedstrijd is geen uitslag bekend. Of er nog méér vriendschappelijke wedstrijden zijn gespeeld is niet bekend.

Het seizoen 1911/12

Victoria kon zich voor de derde keer inschrijven bij de UPVB. Kennelijk was aan de financiële verplichtingen van het vorige seizoen voldaan. Na de verrassing dat Victoria in de UPVB-competitie een andere naam moest aannemen, keken we er niet van op dat Victoria in het seizoen 1911/12 onder de naam 'Culemborg' diende spelen. Veel van de te spelen competitiewedstrijden thuis, aan de overkant van de Lek, werden aangekondigd in de Culemborgsche Courant, hier wel onder de naam 'Victoria'.

Culemborg (Victoria) werd dit keer ingedeeld in de 3e klasse B. De tegenstanders waren MVV uit Maarssen, SFC II, Be Quick II, DES II en Hercules V uit Utrecht en tenslotte Vooruit uit De Bilt.

Dit waren de uitslagen van de gespeelde én niet gespeelde wedstrijden:

8 oktober 1911	Culemborg – Vooruit	3-1
15 oktober 1911	Culemborg – SFC II	5-1
29 oktober 1911	Culemborg – Be Quick II	4-0
5 november 1911	MVV – Culemborg	3-0
10 december 1911	DES II - Culemborg	5-0 wegens niet opkomen Culemborg
17 december 1911	Culemborg – Hercules V	5-1
14 januari 1912	Vooruit II -Culemborg	0-5
18 februari 1912	Culemborg - MVV	onbekend
25 februari 1912	SFC II – Culemborg	3-2 onder protest van Culemborg
10 maart 1912	Culemborg – DES II	5-0 wegens niet opkomen van DES II
24 maart 1912	Be Quick II - Culemborg	1-0
31 maart 1912	Hercules V - Culemborg	onbekend

Van een paar thuiswedstrijden zijn korte verslagen terug te vinden in de Culemborgsche Courant.

Van de wedstrijd Culemborg (Victoria) tegen Be Quick II van 29 oktober 1911 is er zo'n verslagje. Er was weinig publiek op de wedstrijd afgekomen. De krant meende dat dit soort wedstrijden weinig zinvol was. Be Quick speelde met tien man. Culemborg won met 4-0 (rust 2-0). Met name de achterhoede was te sterk voor de voorhoede van Be Quick.

De thuiswedstrijd tegen het vijfde elftal van Hercules op 31 maart 1912 werd gemakkelijk met 5-1 gewonnen. Maar de scheidsrechter was niet bij de les. Herhaalde malen moest hij door de 'grenswachten' worden gecorrigeerd.

Soms kwamen de spelers uit zichzelf tot stilstand vanwege het idee dat de scheidsrechter wel voor een overtreding of buitenspel zou fluiten. Maar dat gebeurde niet. Het publiek moest dan de spelers toeroepen dat ze moesten doorgaan, want er was niet gefloten.

Bij de 3-2 nederlaag tegen SFC II op 25 februari 1912 tekende Culemborg protest bij de UPVB aan. Je kon bijvoorbeeld protesteren tegen een niet toegekende strafschop, een buitenspeldoelpunt of een afgekeurd doelpunt (een gang van zaken die pas in 1961 werd afgeschaft). Het protest tegen SFC II werd door de protestcommissie niet in behandeling genomen *'als zijnde niet in de voorgeschreven vorm ingediend'*, aldus UPVB in Het Sportblad van 21 maart 1912.

Een foto van Victoria anno 1912. Staande geheel links Teunis van Vugt in zijn hoedanigheid van bestuurlid (of elftalleider?). Vijfde van links: Chris Koedam.

Eindstand van de competitie:

	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	doelsaldo
SVF II	12	7	2	3	16	54-27
Be Quick II	12	6	2	4	14	38-21
MVV	11	6	1	4	13	42-17
Culemborg	12	6	0	6	12	32-20
DES II	12	5	1	6	11	36-43
Vooruit II	12	4	2	6	10	27-31
Hercules V	11	1	0	10	2	8-80

Medaillewedstrijden

Culemborg schreef ook in voor de medaillewedstrijden in dit seizoen. In de eerste ronde lootte Culemborg tegen Ares uit Utrecht. Culemborg won op 17 maart 1912 de uitwedstrijd met 1-2. Voor de volgende ronde op 21 april 1912 had Culemborg thuis geloot tegen Rapiditas II uit Hilversum (later 't Gooi geheten). Deze wedstrijd ging met 1-2 verloren.

Felix van de Vliet, voorzitter van Vriendenschaar in de periode 1914 -1921, herinnerde zich een wedstrijd tegen Rapiditas, blijkt uit een van de voetbalherinneringen die hij in het clubblad Blauw Zwart van april 1952 opschreef:

'Ik toog op een zondag naar de overkant. Een heel eind onder de Spoorbrug door had "Victoria" zijn tenten opgeslagen. Ik had van voetballen weinig of geen verstand. En als ik vergelijkingen tref tussen wat ik toen zag en later heb gezien van onze jongens, dan hadden deze jongelui op die zondag er ook nog weinig begrip van. 't Was een stel dartele veulens, dat vocht om de bal. Die 22 jongelui, voor de helft uit Culemborg en voor de helft uit Hilversum, traptten tegen de bal om er dan hard achteraan te hollen. De Hilversummers luisterend naar de naam "Rapiditas" (nu 't Gooi) maakten er wel wat meer van dan onze plaatsgenoten. Zij hadden al vrij spoedig een 2-0 voorsprong.'

Het kan haast niet anders dan dat deze wedstrijd tegen Rapiditas II de medaillewedstrijd was. De wedstrijd eindigde in een 1-2 overwinning voor de ploeg uit Hilversum. Maar in het clubblad uit 1952 eindigde de wedstrijd anders, aldus Felix:

‘En toch zou “Victoria” deze wedstrijd niet verliezen. De weergoden hadden het die middag niet op de voetballers voorzien. ’t Begon te regenen en de scheidsrechter was genoodzaakt deze ontmoeting ontijdig te beëindigen. ’t Handjevol toeschouwers droop in letterlijke en figuurlijke zin weer stadswaarts af, terwijl de Hilversummers per rijwiel de terugreis moesten aanvaarden. Ik voelde me wel bekocht die middag, 12 cent (pont + entree) versnoept en nog niet eens een halve wedstrijd gezien.’

Vermoedelijk maakte Victoria (Culemborg) nog een tegendoelpunt en werd de afgebroken wedstrijd reglementair als volledig uitgespeeld beschouwd. Het kan zijn dat Felix van de Vliet het veld voortijdig heeft verlaten vanwege de regen en het doelpunt van Victoria niet meer heeft gezien.

‘Maar dat was dan, lezer, mijn eerste kennismaking met “Victoria”, een ontmoeting die weinig warm en opwekkends had gegeven en die toen de aanleiding zou zijn tot een verbintenis, welke tot op de huidige dag nog bestaat.’

Einde voetbal aan de ‘Overkant’

Aan het einde van het seizoen 1911/12 zou Victoria het terrein aan de overkant van de Lek gaan verlaten. In Culemborg werd een sportpark aan de Westersingel aangelegd. Dat zou op 31 augustus 1912, toen Koninginnedag) feestelijk worden geopend. Victoria zou er de vaste bespeler van worden.

Ook zou Victoria de UPVB verlaten om zich met ingang van het nieuw seizoen weer aan te sluiten bij de Brabantsche voetbalbond.

Wat de laatste wedstrijd aan de overkant van de Lek precies is geweest weten we niet. De Culemborgsche Courant kondigde voor 23 juni 1912 nog een vriendschappelijke wedstrijd tegen Sparta uit Tiel aan. Maar of die wedstrijd is doorgegaan weten we niet. Noch in de Culemborgsche Courant noch in de Tielsche Courant is een verslag gevonden.

Hoe dan ook, aan drie seizoenen in de UPVB kwam een einde. Geen periode waar Victoria óf CFC óf Culemborg met al te veel plezier op teruggekeken zal hebben.